

Co-funded by
the European Union

INCLUDED

Προώθηση της απασχόλησης χωρίς αποκλεισμούς
στον τομέα GLAM μέσω της ανοικτής καινοτομίας

Αποτέλεσμα 4.1 - Εγχειρίδιο INCLUDED για Ζωντανά Εργαστήρια

Δημιουργία από την VINCO

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/ων και δεν αντανακλούν κατ' ανάγκη τις απόψεις και τις γνώμες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της OeAD-GmbH. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χορηγούσα αρχή μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι γι' αυτές.

Πίνακας περιεχομένων

1. Σχετικά με το έργο.....	3
1.1 WP 4 - Κέντρα απασχόλησης χωρίς αποκλεισμούς στον τομέα GLAM	3
1.2 Η σημασία των Ζωντανών Εργαστηρίων για το έργο	4
1.3 Κύριοι δείκτες	4
2. Ζωντανά Εργαστήρια.....	5
2.1 Ορισμός Ζωντανών Εργαστηρίων	5
3. Πώς να δημιουργήσετε Ζωντανά Εργαστήρια	7
3.1 Προετοιμασία	8
3.2 Συνδημιουργία στα Ζωντανά Εργαστήρια	11
3.3 Ρόλοι στη Διαχείριση των Ζωντανών Εργαστηρίων	11
3.4 Φορείς στα Ζωντανά Εργαστήρια	13
3.5 Επίλυση Προβλημάτων	14
3.6. Ορισμός Εμποδίων	15
4. Διεξαγωγή των Ζωντανών Εργαστηρίων	17
4.1 Συνεδρίες Συν-σχεδιασμού	17
4.2 Συμμετοχικά Εργαστήρια	17
5. Ζωντανά Εργαστήρια για την Κοινωνική Ένταξη.....	19
5.1 SYNCLUSIVE	19
5.2 P-Will	20
6. Πρότυπα για τα Ζωντανά Εργαστήρια του INCLUDED.....	22
Πόροι	26

1. Σχετικά με το έργο

Το "INCLUDED - Προώθηση της απασχόλησης χωρίς αποκλεισμούς στον τομέα GLAM μέσω της ανοικτής καινοτομίας" είναι ένα έργο Erasmus+ που προωθεί την κοινωνική ένταξη και στοχεύει στη βελτίωση της προσέγγισης των ατόμων με λιγότερες ευκαιρίες, ιδίως των ατόμων με αναπηρίες και ειδικότερα ατόμων με διαταραχή του αυτιστικού φάσματος (ΔΑΦ), μέσω μιας προληπτικής προσέγγισης ανοικτής καινοτομίας για την απασχόληση χωρίς αποκλεισμούς στον τομέα των Γκαλερί, Βιβλιοθηκών, Αρχείων, Μουσείων (GLAM).

Το INCLUDED αφορά την πρόσληψη προσωπικού χωρίς αποκλεισμούς στον τομέα GLAM, καθώς τα εν λόγω πολιτιστικά ιδρύματα θεωρούνται φορείς κοινωνικής αλλαγής και, ως εκ τούτου, θα πρέπει να δίνουν το παράδειγμα μιας κοινωνίας χωρίς αποκλεισμούς, να διαμορφώνουν το μέλλον του τομέα, αλλά και να καθοδηγούν τις κοινωνικές αλλαγές και να καλλιεργούν την κοινωνική ένταξη. Τα άτομα με αναπηρία συγκαταλέγονται μεταξύ εκείνων που αποκλείονται πρώτα από την αγορά εργασίας και το έργο INCLUDED επιδιώκει να διαταράξει αυτή την τάση, μέσω της αντιστροφής του παραδείγματος στον τομέα GLAM πρώτα.

Η διακρατική κοινοπραξία του INCLUDED: Vinco (Αυστρία), SYNTHESIS CENTER FOR RESEARCH AND EDUCATION LIMITED (Κύπρος), Brainplus GmbH (Αυστρία), ACADEMY OF ENTREPRENEURSHIP ASTIKI ETAIREIA (Ελλάδα), EURELATIONS GEIE (Ιταλία), Asociacija MINTIES BITĖS (Λιθουανία).

Επισκεφθείτε την ιστοσελίδα του έργου INCLUDED:

<https://included-project.eu>

1.1 WP 4 - Κέντρα απασχόλησης χωρίς αποκλεισμούς στον τομέα GLAM

Το Πακέτο Εργασίας 4 επικεντρώνεται στον σχεδιασμό μελλοντικών κέντρων που προωθούν την απασχόληση χωρίς αποκλεισμούς στον τομέα GLAM. Το πρώτο φυσικό αποτέλεσμα αυτού του Πακέτου Εργασίας είναι το INCLUDED Living Labs Handbook (Εγχειρίδιο INCLUDED για Ζωντανά Εργαστήρια), το οποίο αποσκοπεί στον καθορισμό των βασικών ακρογωνιαίων λίθων της προσέγγισης των ζωντανών εργαστηρίων, του τρόπου δημιουργίας ζωντανών εργαστηρίων και της πρακτικής χρήσης τους για θέματα που σχετίζονται με την κοινωνική ένταξη.

Στο πλαίσιο αυτού του Πακέτου Εργασίας, κάθε εταίρος θα δημιουργήσει διεπιστημονικά Ζωντανά Εργαστήρια για την απασχόληση χωρίς αποκλεισμούς στον τομέα GLAM με τη διεξαγωγή διαδικτυακών συναντήσεων που αποσκοπούν στον καθορισμό πιθανών τρόπων

υποστήριξης της απασχόλησης χωρίς αποκλεισμούς στον τομέα GLAM σε τοπικό ή/και περιφερειακό επίπεδο.

Αρχικά, θα περιγραφούν οι στόχοι και οι κύριοι δείκτες που πρέπει να επιτευχθούν ώστε να διασφαλιστεί ότι όλοι οι εταίροι μπορούν να αρχίσουν να εφαρμόζουν τα Ζωντανά Εργαστήρια σε τοπικό/περιφερειακό επίπεδο. Επιπλέον, θα εξηγηθεί η προσέγγιση των Ζωντανών Εργαστηρίων ώστε να διασφαλιστεί ότι όλοι οι εταίροι σκέφτονται και εργάζονται με παρόμοιο τρόπο. Για να υπογραμμιστεί η σημασία των Ζωντανών Εργαστηρίων, θα περιγραφούν ορισμένα συγκεκριμένα παραδείγματα στο επόμενο μέρος του παρόντος εγχειριδίου. Τέλος, στο εγχειρίδιο θα παρουσιαστούν συγκεκριμένοι τρόποι για την έναρξη της δικτύωσης και τη δημιουργία Ζωντανών Εργαστηρίων στο οργανωτικό περιβάλλον των εταίρων.

1.2 Η σημασία των Ζωντανών Εργαστηρίων για το έργο

Τα τοπικά και/ή περιφερειακά δίκτυα με τη μορφή Ζωντανών Εργαστηρίων θα είναι ζωτικής σημασίας για τη διασφάλιση του μεσοπρόθεσμου και μακροπρόθεσμου αντίκτυπου και της βιωσιμότητας του έργου. Μέσω της δημιουργίας Ζωντανών Εργαστηρίων για την απασχόληση χωρίς αποκλεισμούς, οι εταίροι θα είναι σε θέση να εμπλέξουν τις ομάδες-στόχους και να διασφαλίσουν ότι τα αποτελέσματα του έργου θα επηρεάσουν ένα ευρύτερο σύνολο οργανισμών σε κάθε χώρα.

Συνεπώς, εκτός από την εκπόνηση συγκεκριμένων μέτρων και δράσεων που σχετίζονται με την απασχόληση χωρίς αποκλεισμούς, αυτά τα Ζωντανά Εργαστήρια θα διευκολύνουν τη διάδοση των αποτελεσμάτων, την αξιοποίησή τους και τη βιωσιμότητά τους, καθιστώντας όλα τα αποτελέσματα του έργου γνωστά και διαθέσιμα σε φορείς που μπορούν να συνεχίσουν να τα χρησιμοποιούν και μετά το τέλος του έργου.

1.3 Κύριοι δείκτες

Αριθμός εγγεγραμμένων μελών	τουλ. 20 μέλη ανά εταίρο
Αριθμός εμπλεκόμενων φορέων στις δραστηριότητες ZE	τουλ. 25 ενδιαφερόμενοι φορείς ανά εταίρο
Αριθμός εκθέσεων συστάσεων πολιτικής που στάλθηκαν σε εξωτερικούς εταίρους	τουλ. 30 εκθέσεις ανά εταίρο

2. Ζωντανά Εργαστήρια

Το Κεφάλαιο 2 επικεντρώνεται σε θεωρητικές πτυχές που σχετίζονται με την έννοια των Ζωντανών Εργαστηρίων εν γένει και ειδικότερα με το ρόλο τους στην κοινωνική ένταξη. Τέλος, θα παρουσιαστούν ορισμένες συγκεκριμένες προτάσεις και υποδείγματα για την εφαρμογή των Ζωντανών Εργαστηρίων σε τοπικό επίπεδο προκειμένου να προωθηθεί η διαδικασία της απασχόλησης χωρίς αποκλεισμούς στον τομέα της GLAM.

2.1 Ορισμός Ζωντανών Εργαστηρίων

Ένα Ζωντανό Εργαστήριο είναι μια **ανοικτή καινοτόμος προσέγγιση** στην έρευνα και την ανάπτυξη που περιλαμβάνει περιβάλλοντα και χρήστες του πραγματικού κόσμου στη συνδημιουργία, δοκιμή και επικύρωση νέων τεχνολογιών, προϊόντων ή υπηρεσιών για τη δημιουργία βιώσιμου αντίκτυπου. Τα Ζωντανά Εργαστήρια προέκυψαν ως εργαλείο για τη γεφύρωση του υφιστάμενου χάσματος μεταξύ καινοτόμων λύσεων και πραγματικών αναγκών των τελικών χρηστών. Ως εκ τούτου, τα Ζωντανά Εργαστήρια εγκατέλειψαν το παραδοσιακό περιβάλλον ενός εργαστηρίου και ανοίχτηκαν σε περιβάλλοντα πραγματικής ζωής για να συνδημιουργήσουν με τους τελικούς χρήστες πολύτιμες καινοτομίες που θα ανταποκρίνονταν στις ανάγκες τους. (healthcarelivinglab.cat, 2022)

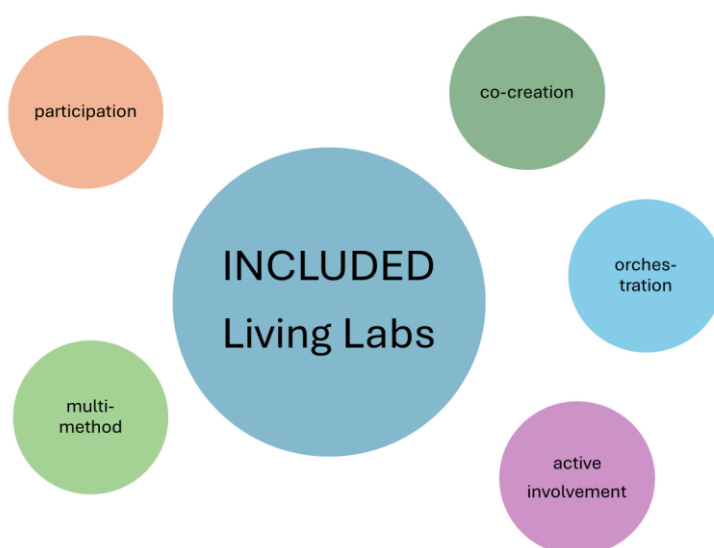
Τη δεκαετία του 1970, ο συνεργατικός σχεδιασμός με τη συμμετοχή των χρηστών εφαρμόστηκε για πρώτη φορά στη Σκανδιναβία. Τη δεκαετία του 1980, η προσέγγιση αυτή χρησιμοποιήθηκε σε όλη την Ευρώπη και εργαλεία πληροφορικής χρησιμοποιήθηκαν για κοινωνικά πειράματα σε πραγματικές συνθήκες. Τέλος, ξεκίνησαν ψηφιακές πρωτοβουλίες στις πόλεις για τη σύνδεση πολιτών, επιχειρήσεων και φορέων χάραξης πολιτικής. Αυτή η ιδέα οδήγησε στην έννοια των Ζωντανών Εργαστηρίων, η οποία δημοσιεύθηκε για πρώτη φορά από το ίδρυμα MIT PlaceLab Foundation το 1999. Αυτό αποτέλεσε την αφετηρία για την προώθηση της ανοικτής καινοτομίας στη νέα χιλιετία. Έκτοτε, τα Ζωντανά Εργαστήρια θεωρούνται ως οικοσυστήματα ανοικτής καινοτομίας με επίκεντρο τον χρήστη και στόχο τη στενή σύνδεση των τελικών χρηστών και των καινοτομιών για τη δημιουργία πολύτιμων λύσεων. (healthcarelivinglab.cat, 2022)

Τα Ζωντανά Εργαστήρια είναι ουσιαστικά μια πλατφόρμα όπου ερευνητές, επιχειρήσεις, δημόσιοι φορείς, χρήστες και πολλοί άλλοι συνεργάζονται για να σχεδιάσουν, να δημιουργήσουν πρωτότυπα και να αξιολογήσουν λύσεις σε πραγματικό περιβάλλον. Τα Ζωντανά Εργαστήρια λειτουργούν ως **μεσάζοντες μεταξύ των διαφόρων ενδιαφερόμενων φορέων** και μπορούν να δημιουργηθούν για την υποστήριξη καινοτομιών σε διάφορους τομείς όπως η υγεία και η ευημερία, ο πολιτισμός, η κοινωνική καινοτομία, η κοινωνική ένταξη, η εκπαίδευση και πολλοί άλλοι. (Ευρωπαϊκό Δίκτυο Ζωντανών Εργαστηρίων. enoll.org. 4.3.2024)

Ως εκ τούτου, τα Ζωντανά Εργαστήρια θεωρούνται ότι προσφέρουν ένα μεθοδολογικό, τεχνολογικό και χωροταξικό πλαίσιο που δημιουργεί ένα είδος περιβάλλοντος πραγματικής ζωής με μεγάλη έμφαση στην έρευνα και τον σχεδιασμό με επίκεντρο τον χρήστη. Τα Ζωντανά Εργαστήρια θα πρέπει να αποκτούν ρεαλιστικές λύσεις, προσαρμογές και συμβιβασμούς που έχουν αντίκτυπο στην πραγματική ζωή. (Pentzold/Rothe/Bischof, 2023)

Στο πλαίσιο του έργου INCLUDED, η δημιουργία Ζωντανών Εργαστηρίων επικεντρώνεται **στην υποστήριξη της απασχόλησης χωρίς αποκλεισμούς στον τομέα GLAM** σε τοπικό ή/και περιφερειακό επίπεδο. Αυτές οι διεπιστημονικές ομάδες εμπειρογνομόνων θα πρέπει να λειτουργούν ως κέντρα πρόβλεψης και να επεξεργάζονται κοινές στρατηγικές και μέτρα που προωθούν την απασχόληση χωρίς αποκλεισμούς. **Η κοινή αξία για όλους τους εμπλεκόμενους φορείς** είναι το κλειδί της επιτυχίας.

Όπως φαίνεται στο **Σχήμα 1**, η υλοποίηση των Ζωντανών Εργαστηρίων πρέπει να λαμβάνει υπόψη ορισμένες βασικές πτυχές για να συμμετέχουν όσο το δυνατόν περισσότεροι ενδιαφερόμενοι και να επιτευχθεί ο μέγιστος δυνατός αντίκτυπος. **Η συμμετοχή (participation)** και η **συνδημιουργία (co-creation)** όσο το δυνατόν περισσότερων εμπλεκόμενων μερών είναι ο σημαντικότερος παράγοντας επιτυχίας. Στο έργο INCLUDED, θα συμμετέχουν κυρίως ιδρύματα που υποστηρίζουν άτομα με διάφορες μαθησιακές ή αναπτυξιακές διαταραχές και φορείς χάραξης δημόσιας πολιτικής (π.χ. δήμοι). Λόγω του απορρήτου των δεδομένων και για να αποφευχθεί ο στιγματισμός, θα επικοινωνήσουμε με άτομα με αναπηρία, αλλά δεν είναι απαραίτητο να συμμετάσχουν στις ομάδες εστίασης. **Η ενορχήστρωση (orchestration)** θα γίνει από τους ίδιους τους εταίρους του έργου με τον σχεδιασμό και την εφαρμογή διαφορετικών μορφών σε ένα περιβάλλον **πολλαπλών μεθόδων (multi method)** για τη συνδημιουργία από όλα τα μέλη της ομάδας σε ολομέλεια και μικρότερες συνεδρίες ομάδων εστίασης – διαδικτυακά και με φυσική παρουσία. Τέλος, η **ενεργός συμμετοχή (active involvement)** όλων των μελών θα προωθηθεί από τους επικεφαλής των ομάδων ώστε να επιτευχθούν αποτελέσματα που θα έχουν ισχυρό αντίκτυπο στην απασχόληση χωρίς αποκλεισμούς στον τομέα της GLAM σε τοπικό ή/και περιφερειακό επίπεδο.

Σχήμα 1. Βασικές πτυχές της εφαρμογής των Ζωντανών Εργαστηρίων (ιδία εικόνα, 2024)

Η ακόλουθη πρόταση συνοψίζει την προσέγγιση των Ζωντανών Εργαστηρίων που χρησιμοποιήθηκε στο έργο INCLUDED:

"Τα Ζωντανά Εργαστήρια είναι περιβάλλοντα καινοτομίας και ανάπτυξης όπου οι χρήστες εκτίθενται σε νέες λύσεις ΤΠΕ σε (ημι)ρεαλιστικά πλαίσια, στο πλαίσιο μεσοπρόθεσμων ή μακροπρόθεσμων μελετών που στοχεύουν στην αξιολόγηση νέων [...] ευκαιριών καινοτομίας." (Foelstad, 2008)

3. Πώς να δημιουργήσετε Ζωντανά Εργαστήρια

(ACSELL, n.d.)

Για τη δημιουργία ενός Ζωντανού Εργαστηρίου, πρέπει να ληφθούν υπόψη ορισμένα βασικά στοιχεία που μπορούν να περιγραφούν ως εξής:

1. Ορισμός του οικοσυστήματος

Πρώτον, πρέπει να καθοριστεί το οικοσύστημα του Ζωντανού Εργαστηρίου και να χαρτογραφηθούν οι πιθανοί βασικοί εταίροι με απλή έρευνα γραφείου (desk research). Αυτοί οι βασικοί εταίροι έχουν τον ρόλο να υποστηρίζουν τους χρήστες και τους πελάτες του αντίστοιχου εργαστηρίου. Το οικοσύστημα του Ζωντανού Εργαστηρίου μπορεί να οριστεί ως μια συνεργασία ανοικτής καινοτομίας που έχει γνώμονα τον χρήστη μεταξύ φορέων από τέσσερις ομάδες βασικών παικτών.

- Δημόσιοι φορείς (δηλ. δημόσιες αρχές, πάροχοι υγειονομικής περίθαλψης, ταμεία υγείας κ.λπ.)
- Ιδιωτικοί φορείς (π.χ. οικονομικοί φορείς, ιδιωτικοί πάροχοι υγειονομικής περίθαλψης, ασφαλιστικές εταιρείες, μεγάλα δίκτυα/συνεργασίες κ.λπ.)
- Ιδρύματα γνώσης (π.χ. πανεπιστήμια, κέντρα εμπειρογνομώνων κ.λπ.)
- Τελικοί χρήστες/άνθρωποι (π.χ. πολίτες, επαγγελματίες υγείας, προσωπικό φροντίδας κ.λπ.)

2. Συνδημιουργία στρατηγικού σχεδίου με τα ενδιαφερόμενα μέρη

Αφού οι προπαρασκευαστικές εργασίες έχουν καθορίσει το οικοσύστημα και τις προϋποθέσεις για τη δημιουργία του Ζωντανού Εργαστηρίου, είναι σημαντικό να συνδημιουργηθεί ένα ισχυρό στρατηγικό σχέδιο με συγκεκριμένους ενδιαφερόμενους φορείς. Αυτό το βήμα καθορίζει την έννοια και το πλαίσιο του ίδιου του Ζωντανού Εργαστηρίου. Περιλαμβάνει τις ακόλουθες πτυχές: τον καθορισμό μιας δήλωσης αποστολής, την περιγραφή των στρατηγικών και επιχειρησιακών στόχων, τις αιχμές του δόρατος, το πεδίο εφαρμογής και την εστίαση του Ζωντανού Εργαστηρίου και τις μελλοντικές βασικές

δραστηριότητές του. Η υποδομή και η τοποθεσία πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την ανάπτυξη του Ζωντανού Εργαστηρίου!

Κατά τη διάρκεια αυτής της φάσης, συνιστάται να υλοποιήσετε την ακόλουθη εργασία στην αρχή:

3.1 Προετοιμασία

(oPEN Lab, 2023)

Όταν δημιουργείτε ένα Ζωντανό Εργαστήριο, είναι σημαντικό να σκεφτείτε: *ποιος, γιατί, πώς και τι είναι η δομή σας.*

- **Ποιος:** εξετάστε διάφορους ρόλους στην εσωτερική ομάδα του Ζωντανού Εργαστηρίου. Η διεπιστημονική συνεργασία αποδεδειγμένα προάγει τις καινοτομίες. Η ομάδα του Ζωντανού Εργαστηρίου θα μπορούσε να περιλαμβάνει ρόλους όπως ο Διαχειριστής του Ζωντανού Εργαστηρίου, ο Διαχειριστής Έργου, ο Διαχειριστής Πιλοτικών Εφαρμογών, ο Διαχειριστής Πάνελ, ο Ειδικός Ανθρώπινης Αλληλεπίδρασης και ο Ειδικός Επικοινωνίας.
- **Γιατί:** δημιουργήστε ένα κοινό όραμα και μια κοινή αποστολή για το Ζωντανό Εργαστήριό σας, σκεπτόμενοι τις αξίες, τους στόχους και τους σκοπούς του.
- **Πώς:** καλύπτει τους κανόνες, τις διαδικασίες, τις μεθόδους και τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται για την ανάπτυξη λύσεων. Έχουν αναπτυχθεί πολυάριθμα εργαλεία για τη διευκόλυνση της διαδικασίας του συν-σχεδιασμού, πολλά από τα οποία παρατίθενται στα επόμενα κεφάλαια.
- **Τι:** αποσκοπεί στον καθορισμό των διαφόρων τομέων, έργων και δραστηριοτήτων των Ζωντανών Εργαστηρίων. Για το INCLUDED, τα πεδία θα μπορούσαν να είναι για παράδειγμα η ειδική εκπαίδευση, η εκπαίδευση γενικά, η δημόσια διοίκηση, τα πολιτιστικά ιδρύματα, οι ενώσεις ατόμων με αναπηρία κ.λπ.

Στα Ζωντανά Εργαστήρια του INCLUDED, ο στόχος είναι να υποστηριχθεί η απασχόληση χωρίς αποκλεισμούς στον τομέα GLAM σε τοπικό ή/και περιφερειακό επίπεδο.

Κριτήρια για την επιλογή των ενδιαφερομένων μερών:

α. Εμπειρία προστιθέμενης αξίας: Ο ενδιαφερόμενος φορέας θα πρέπει να έχει σχετική εμπειρία και να είναι σε θέση να συμβάλει στη βελτίωση των υφιστάμενων συνθηκών και στην επίλυση των εμποδίων κοινωνικής ένταξης, καθώς και να προσφέρει αξία στο τοπικό, περιφερειακό και εθνικό πλαίσιο.

β. Τεχνογνωσία συνδημιουργίας: Συνιστάται οι εμπλεκόμενοι φορείς να διαθέτουν εμπειρία τεχνογνωσίας σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο η κατάρτιση και οι δραστηριότητες μπορούν

να δημιουργηθούν, να αναπτυχθούν και να υλοποιηθούν σε συνεργασία, ώστε να ενισχυθεί η κοινή αίσθηση της υπευθυνότητας, της ενδυνάμωσης και της ιδιοκτησίας επί των αποφάσεων και των δράσεων.

γ. **Δέσμευση:** Δέσμευση στο πεδίο εφαρμογής του έργου και στους στόχους που καθορίζονται στα Ζωντανά Εργαστήρια. Ο ενδιαφερόμενος φορέας θα πρέπει να συμβάλει στη διασφάλιση της αναγνώρισης και ικανοποίησης των αναγκών που εκφράζονται από τις ομάδες-στόχους, της αποτελεσματικής κατανομής των πόρων και της ενεργού συμμετοχής των ομάδων-στόχων στον συν-σχεδιασμό και την εκτέλεση των προβλεπόμενων δραστηριοτήτων.

δ. **Αποτελεσματικότητα και σκοπιμότητα** της επικοινωνίας: Οι ενδιαφερόμενοι φορείς καθορίζουν ένα πρότυπο για την αποτελεσματική επικοινωνία που είναι εφικτή και επωφελής για τους ανθρώπους και τις κοινότητες και είναι το πιο αποτελεσματικό μέσο για την επίλυση ενός συγκεκριμένου ζητήματος που θα συζητηθεί στα Ζωντανά Εργαστήρια.

ε. **Θέματα κοινωνικής ένταξης και ποικιλομορφίας:** Οι εμπλεκόμενοι φορείς πρέπει να δείξουν πώς αντιμετωπίζονται τα θέματα ποικιλομορφίας και κοινωνικής ένταξης, καθώς και πώς οι ομάδες-στόχοι που εξυπηρετούνται μπόρεσαν να βελτιώσουν την ποιότητα ζωής τους μέσω της προσέγγισης του φορέα του ενδιαφερόμενου φορέα.

1. Εύρεση επαφών

Μετά από έναν πρώτο καταιγισμό ιδεών, θα πρέπει να κάνετε εντατική έρευνα στο διαδίκτυο για να προσδιορίσετε όλες τις απαραίτητες επαφές σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο που ταιριάζουν στις ομάδες-στόχους που αναφέρατε.

Υπάρχουν τρεις διαφορετικοί τύποι επαφών και ενώ μπορεί να ξεκινήσετε με τις επαφές που βρίσκονται πιο κοντά σας, τελικά θα συμπεριλάβετε και τους τρεις τύπους επαφών στο δίκτυο:

- **Καυτή επαφή:** πρόσωπο/οργανισμός που γνωρίζετε καλά και με τον οποίο έχετε μια άμεση σύνδεση.
- **Θερμή επαφή:** πρόσωπο/οργανισμός με τον οποίο έχετε μια σχέση, αλλά μπορεί να μην τους γνωρίζετε προσωπικά.
- **Ψυχρή επαφή:** πρόσωπο/οργανισμός με τον οποίο δεν έχετε καμία σχέση.

Η χαρτογράφηση των ενδιαφερομένων μερών διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο σε αυτή τη φάση και το αποτέλεσμα αυτού του βήματος είναι ένας κατάλογος πιθανών ενδιαφερομένων μερών/συμμετεχόντων με τους οποίους θα πρέπει να γίνει επαφή.

2. Επιλέξτε τη μέθοδο επικοινωνίας σας (χρησιμοποιήστε έτοιμες φόρμες έρευνας!)

- Αλληλογραφία
- Τηλεφωνικές κλήσεις
- Διαδικτυακές συναντήσεις
- Προσωπικές συναντήσεις
- Συμμετοχή σε εκδηλώσεις που σχετίζονται με τα θέματα του έργου

3. Προετοιμασία των διαδικτυακών σεμιναρίων ψηφιακού διαλόγου

- Σχεδιάστε τα βασικά θέματα που θα συζητηθούν στα διαδικτυακά σεμινάρια.
- Καθορίστε συγκεκριμένα ερωτήματα για τη συμμετοχή των μελών των ΖΕ.
- Προετοιμάστε μια σύντομη παρουσίαση για να παρουσιάσετε τον εαυτό σας και το έργο.
- Εάν χρειάζεται, ζητήστε τη συμβολή εξωτερικών ειδικών.

4. Διεξαγωγή των διαδικτυακών σεμιναρίων

- Εξηγήστε με λίγα λόγια το έργο και τους στόχους του.
- Υπογραμμίστε την ανάγκη διεπιστημονικής συνεργασίας.
- Επισημάνετε τα οφέλη της συμμετοχής σε ένα Ζωντανό Εργαστήριο και τον αντίκτυπό του στην απασχόληση χωρίς αποκλεισμούς.
- Προσπαθήστε να καθορίσετε από κοινού τα μέτρα παρακολούθησης και να ορίσετε συγκεκριμένα μέτρα παρακολούθησης.
- Τεκμηριώστε το διαδικτυακό σεμινάριο με στιγμιότυπα οθόνης.

5. Παρακολούθηση

- Συνεχίστε να επικοινωνείτε με κάθε ενδιαφερόμενο φορέα που προσεγγίζετε.
- Όταν συναντάτε κάποιον για πρώτη φορά, έχετε 48 ώρες για να επικοινωνήσετε ξανά μαζί του πριν σας ξεχάσει εντελώς.

- Επικοινωνήστε μαζί τους για να τους ευχαριστήσετε για τη συνεργασία τους και να εκφράσετε την ικανοποίησή σας που τους έχετε στο δίκτυό σας.
- Κρατήστε επαφή μαζί τους σε τακτά χρονικά διαστήματα για να τους ενημερώνετε για την πρόοδο του έργου, αλλά μην το παρακάνετε.

3.2 Συνδημιουργία στα Ζωντανά Εργαστήρια

Η συνδημιουργική διαδικασία στα Ζωντανά Εργαστήρια του INCLUDED μπορεί να αναφέρεται στον συν-σχεδιασμό διαδικασιών, νοσοτροπιών και αρχών. Προβλέπει:

- διαμοιρασμό της εξουσίας
- προτεραιότητα στις σχέσεις
- χρήση συμμετοχικών μέσων
- ανάπτυξη ικανοτήτων

Σύμφωνα με τις 4 προαναφερθείσες αρχές, η ιδέα είναι να συν-σχεδιάζουμε, να συν-σχεδιάζουμε, να συν-ανακαλύπτουμε, να συν-παρέχουμε, να συν-αξιολογούμε και, επομένως, να συν-παράγουμε (McKercher, K. A. (2020)).

Το εννοιολογικό και μεθοδολογικό υπόβαθρο, καθώς και οι στόχοι και οι δραστηριότητες του έργου, θα κοινοποιηθούν ρητά και άμεσα στους εμπλεκόμενους φορείς μέσω της χρήσης των πόρων και των αποτελεσμάτων που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο του Πακέτου Εργασίας 2 και του Πακέτου Εργασίας 3. Αυτό θα διασφαλίσει μια συνεκτική προσέγγιση στη διαδικασία συνδημιουργίας των ερευνητικών δραστηριοτήτων που θα δημιουργηθούν για τον σκοπό αυτό. Αυτό θα εγγυηθεί ότι κάθε συμμετέχων χρησιμοποιεί το ίδιο θεωρητικό και μεθοδολογικό πλαίσιο για όλα τα ειδικά σχεδιασμένα πιλοτικά έργα.

Πόροι για συνδημιουργία:

Εργαλειοθήκη για τη συνδημιουργία <https://unalab.enoll.org/>

Εργαλειοθήκη Κοινωνικής και Δημιουργικής Κοινότητας MED <https://taliam.enoll.org/>

Εργαλειοθήκη για ταξίδια συνδημιουργίας <https://siscocodeproject.eu/wp-content/uploads/2019/09/toolkit-27092019-1.pdf>

3.3 Ρόλοι στη Διαχείριση των Ζωντανών Εργαστηρίων

(oPEN Lab, 2023)

Co-funded by
the European Union

Η δημιουργία ενός νέου Ζωντανού Εργαστηρίου όπως στο έργο INCLUDED απαιτεί τον καθορισμό ορισμένων ρόλων. Φυσικά, είναι δυνατόν να συγχωνευθούν οι ρόλοι, ειδικά όταν το Ζωντανό Εργαστήριο είναι μικρό και σε αρχικό στάδιο, όπως στο έργο INCLUDED.

Διαχειριστής Ζωντανού Εργαστηρίου

Διαχειρίζεται τις καθημερινές δραστηριότητες του Ζωντανού Εργαστηρίου, αναπτύσσει έργα διασφαλίζοντας ότι το Ζωντανό Εργαστήριο συντηρείται και χρησιμοποιείται αποτελεσματικά και βιώσιμα από τους προβλεπόμενους χρήστες και δημιουργεί αξία για τους ενδιαφερόμενους. Είναι ο εμπνευστής και ο θεματοφύλακας της στρατηγικής του Ζωντανού Εργαστηρίου.

Διαχειριστής έργου

Υπεύθυνος για τη διαχείριση ολόκληρου του Ζωντανού Εργαστηρίου. Υπεύθυνος για τον σχεδιασμό, την προμήθεια και την εκτέλεση του έργου, με καθορισμένο πεδίο εφαρμογής, ημερομηνία έναρξης και λήξης. Το άτομο αυτό συνήθως απασχολείται από το Ζωντανό Εργαστήριο και θα μπορούσε ενδεχομένως να καλύψει και άλλους εσωτερικούς ρόλους.

Διαχειριστής πάνελ

Στρατολογεί και αλληλεπιδρά με μια ομάδα πολιτών, χρηστών και άλλων φορέων που συμμετέχουν σε δραστηριότητες δοκιμής και αξιολόγησης. Είναι υπεύθυνος για τον εντοπισμό των χρηστών που θα συμμετάσχουν στη διαδικασία και την αλληλεπίδραση μαζί τους (μαζί με τον Ειδικό Ανθρώπινης Αλληλεπίδρασης). Σχεδιάζει και συντονίζει την αλληλεπίδραση με το πάνελ και τον υπεύθυνο επικοινωνίας μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών και των δραστηριοτήτων στα πιλοτικά προγράμματα και είναι υπεύθυνος για τη διαχείριση των ενδιαφερομένων μερών, την εμπλοκή/προβολή των πολιτών και τη συνδημιουργία.

Διαχειριστής πιλοτικής εφαρμογής

Διευκολύνει την εφαρμογή και τη δοκιμή της καινοτομίας που αναπτύσσεται στο Ζωντανό Εργαστήριο, καθώς και σχεδιάζει, συντονίζει και υλοποιεί πειράματα στον πραγματικό κόσμο με επίκεντρο τους χρήστες και συντονίζει την αλληλεπίδραση μεταξύ άλλων ρόλων (φορείς καινοτομίας, χρήστες, υπεύθυνοι προβλημάτων και διαχειριστής έργου). Συντονίζει επίσης τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ άλλων εξωτερικών ρόλων (καινοτόμοι, χρήστες, ιδιοκτήτες προβλημάτων κ.λπ.).

Ειδικός Ανθρώπινης Αλληλεπίδρασης ή Ερευνητής

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/ων και δεν αντανακλούν κατ' ανάγκη τις απόψεις και τις γνώμες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της OeAD-GmbH. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χορηγούσα αρχή μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι γι' αυτές.

Υπεύθυνος για την ανάλυση των αποτελεσμάτων από διάφορες μεθόδους ανθρωπίνης αλληλεπίδρασης με επίκεντρο τον χρήστη, τον σχεδιασμό της διαδικασίας καινοτομίας, τον σχεδιασμό εννοιών και αρχών, τις μελέτες αναζήτησης αναγκών, τις δοκιμές και τις αξιολογήσεις, καθώς και τη δοκιμή της λύσης σε πραγματικό περιβάλλον πριν από την εφαρμογή.

Ειδικός επικοινωνίας

Υπεύθυνος για την επικοινωνία των δραστηριοτήτων του Ζωντανού Εργαστηρίου, για παράδειγμα, στα κοινωνικά δίκτυα ή μέσω του δικτυακού τόπου του Ζωντανού Εργαστηρίου. Διαχειρίζεται την εσωτερική και εξωτερική επικοινωνία, προετοιμάζει και εκτελεί στρατηγικά σχέδια επικοινωνίας. Στόχος είναι η παροχή αποτελεσματικής ροής πληροφοριών μεταξύ του Ζωντανού Εργαστηρίου και των διαφόρων ομάδων ενδιαφερομένων.

3.4 Φορείς στα Ζωντανά Εργαστήρια

(oPEN Lab, 2023)

Στα Ζωντανά Εργαστήρια, πολλοί ενδιαφερόμενοι φορείς συνεργάζονται σε διεπιστημονικές ομάδες για τον εντοπισμό και τον καθορισμό καινοτόμων λύσεων. Ως εκ τούτου, τα μέλη στα Ζωντανά Εργαστήρια μπορούν να χωριστούν σε διάφορες ομάδες, οι οποίες είναι οι εξής:

Χρήστες

Αυτοί είναι οι "πελάτες" του εκάστοτε Ζωντανού Εργαστηρίου και θα το χρησιμοποιούν για τη συνδημιουργία καινοτόμων λύσεων.

Ενεργοποιητές

Τα πρόσωπα αυτά είναι απαραίτητα για την παροχή πόρων, όπως τα άτομα της δημόσιας διοίκησης ή των δήμων. Είναι ζωτικής σημασίας για τη διατήρηση των δραστηριοτήτων ενός Ζωντανού Εργαστηρίου.

Πάροχοι

Οι πάροχοι θα μπορούσαν να είναι μικρές εταιρείες ή εκπαιδευτικοί φορείς που παρέχουν υποδομές ή υπηρεσίες που θα χρησιμοποιηθούν στις δραστηριότητες του Ζωντανού Εργαστηρίου.

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/ων και δεν αντανακλούν κατ' ανάγκη τις απόψεις και τις γνώμες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της OeAD-GmbH. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χορηγούσα αρχή μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι γι' αυτές.

Ερευνητές

Αυτή θα πρέπει να είναι η μεγαλύτερη ομάδα που εκπροσωπείται στα Ζωντανά Εργαστήρια του INCLUDED, επειδή παράγει και δομεί τη γνώση του Ζωντανού Εργαστηρίου. Πρόκειται κυρίως για το προσωπικό εκπαιδευτικών ή πολιτιστικών ιδρυμάτων ή ενώσεων που δραστηριοποιούνται στις υπηρεσίες της αγοράς εργασίας ή στην υποστήριξη ατόμων με αναπηρία.

Τέλος, η διεπιστημονική συνδημιουργία εξαρτάται κυρίως από ετερογενείς ομάδες εργασίας που εργάζονται από κοινού για τον εντοπισμό δυνατοτήτων **υποστήριξης της απασχόλησης χωρίς αποκλεισμούς στον τομέα GLAM**.

3.5 Επίλυση Προβλημάτων

(oPEN Lab, 2023)

Το πρώτο βήμα σε κάθε έργο Ζωντανού Εργαστηρίου είναι η κατανόηση του προβλήματος ή της πρόκλησης. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω της κατανόησης των χρηστών, της ενσωμάτωσης των ενδιαφερομένων μερών και του καθορισμού των εμποδίων. Ο τύπος της μεθόδου ή του εργαλείου που θα χρησιμοποιηθεί εξαρτάται από την πρόκληση.

Στα Ζωντανά Εργαστήρια του INCLUDED, το πρόβλημα είναι η υποεκπροσώπηση των ατόμων με μαθησιακές ή/και αναπτυξιακές διαταραχές, κυρίως στο φάσμα των ΔΑΦ, στον τομέα GLAM.

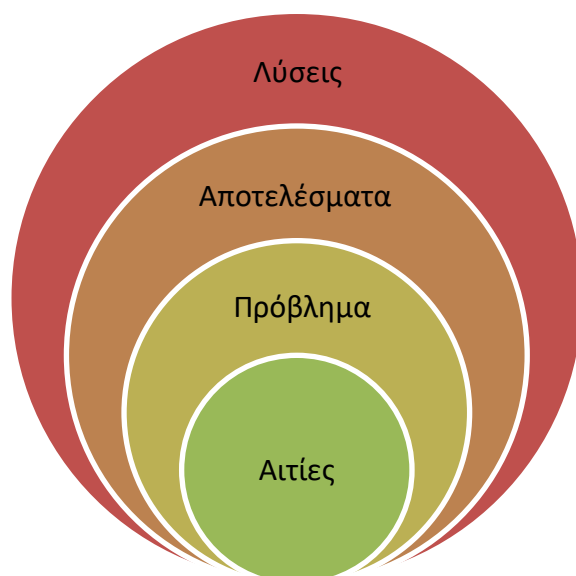
Δέντρο προβλημάτων

Η λεγόμενη "Τεχνική του Δέντρου Προβλημάτων" είναι ένα κοινό μοντέλο στην ανάλυση προβλημάτων και επιτρέπει μια δομημένη και ιδιαίτερα ολοκληρωμένη χαρτογράφηση των προβλημάτων, λαμβάνοντας υπόψη διάφορες πτυχές που προκαλούν προβλήματα και οδηγούν σε διάφορες συνέπειες.

Τα βήματα που πρέπει να ακολουθήσετε χρησιμοποιώντας ένα Δέντρο Προβλημάτων είναι τα εξής:

- Πρώτον, είναι σημαντικό να ορίσετε ένα πρόβλημα και να το τοποθετήσετε στο κέντρο του δέντρου - ο κορμός αντιπροσωπεύει το κύριο πρόβλημα.
- Στη συνέχεια, προσθέστε διάφορες αιτίες του επιλεγμένου προβλήματος στο χώρο των ριζών, σκεπτόμενοι πολιτικές, κοινωνικές, τεχνικές και άλλες πιθανές αιτίες.
- Στα φύλλα και τα κλαδιά βάλτε τα αποτελέσματα ή τις συνέπειες του προβλήματος.

- Αφού ολοκληρωθεί το πρώτο δέντρο, μπορείτε να επιλέξετε μία από τις γραμμές (αιτία - πρόβλημα - συνέπεια) και να δημιουργήσετε μικρότερα δέντρα με βάση την επιλεγμένη γραμμή.

Σχήμα 2: Μοντέλο δέντρου προβλημάτων (δικό μας σχήμα, βλ. oPEN Lab, 2023)

3.6. Ορισμός Εμποδίων

(oPEN Lab, 2023)

Πριν από την έναρξη του συν-σχεδιασμού και την ανάπτυξη ιδεών για λύσεις στη διαδικασία επίλυσης προβλημάτων, είναι σημαντικό να καθοριστούν τα εμπόδια και ο τρόπος αντιμετώπισής τους.

Τα εμπόδια μπορεί να είναι:

- Πολιτικά
- Οικονομικά
- Κοινωνικά
- Τεχνολογικά
- Οικολογικά
- Νομικά

Σε επίπεδο κοινότητας, οι παράγοντες και τα εμπόδια για τη συμμετοχή και τη δράση μπορούν να γίνουν καλύτερα κατανοητά με τη χρήση του εργαλείου των εμποδίων για να σκεφτούμε πώς να αφαιρέσουμε τα εμπόδια και να διευκολύνουμε τις θετικές πρακτικές ή να προσθέσουμε εμπόδια για να μειώσουμε τις αρνητικές πρακτικές.

Το υπόδειγμα στην επόμενη σελίδα θα σας βοηθήσει να εντοπίσετε τα υπάρχοντα εμπόδια στο Ζωντανό Εργαστήριο του INCLUDED που θα διεξάγετε.

Co-funded by
the European Union

Χαρτογράφηση εμποδίων

Πολιτικά	Οικονομικά	Κοινωνικά
Τεχνολογικά	Οικολογικά	Νομικά

Πίνακας 1: Χαρτογράφηση εμποδίων

4. Διεξαγωγή των Ζωντανών Εργαστηρίων

Μετά την ολοκλήρωση όλων των προπαρασκευαστικών εργασιών, είναι καιρός να ξεκινήσουν οι πρώτες συνεδρίες συν-σχεδιασμού συμμετοχικών εργαστηρίων με τα μέλη της ομάδας.

4.1 Συνεδρίες Συν-σχεδιασμού

Ακολουθούν ορισμένες συμβουλές για τη διεξαγωγή συνεδριών συν-σχεδιασμού:

- Πριν από τη συνεδρία σας, μην ξεχάσετε να ελέγξετε όλες τις ψηφιακές συσκευές, ειδικά για υβριδικές εκδηλώσεις, συμπεριλαμβανομένης της ρύθμισης του ήχου και του υποστηρικτικού λογισμικού, όπως το Mentimeter και το Miro.
- Σκεφτείτε τα υλικά για τη διευκόλυνση, ετοιμάστε μια λίστα ελέγχου και ελέγξτε αν όλα είναι έτοιμα.
- Προετοιμάστε μια λίστα συμμετεχόντων, αναθέστε βασικούς ρόλους στο εργαστήριο, ενημερώστε τους συμμετέχοντες σε περίπτωση που χρειαστεί να προετοιμάσουν οτιδήποτε.
- Προετοιμάστε μια ατζέντα και μοιραστείτε την με τους συμμετέχοντες πριν από τη συνεδρίαση.
- Διασφάλιση της ποικιλομορφίας στις προτεινόμενες δραστηριότητες και της εκπροσώπησης της τετραπλής έλικας.
- Ελέγξτε όλα τα υποστηρικτικά υλικά (post its, μολύβια, χαρτιά, flip charts) πριν από τη συνεδρία σας.
- Συν-σχεδιασμός σημαίνει δημιουργία από κοινού > εξασφαλίστε ότι έχετε περισσότερο χρόνο για συνεργατικές δραστηριότητες παρά για ένα συνέδριο τύπου "ένας προς πολλούς".
- Σχεδιάστε διαφορετικούς τύπους συνεδριών: από έναν προς πολλούς (π.χ. σύντομη εισαγωγή, εξήγηση των κανόνων, παρουσίαση των αποτελεσμάτων της συνεδρίας), ατομικά (π.χ. καταγισμός ιδεών), σε μικρές ομάδες (π.χ. δημιουργία και ταξινόμηση ιδεών, χαρτογράφηση των ενδιαφερόμενων μερών).
- Σκεφτείτε δραστηριότητες για να σπάσει ο πάγος για να ξεκινήσετε τη συνεδρία σας (μπορείτε να χρησιμοποιήσετε υπάρχοντα ή να δημιουργήσετε δικά σας, σχετικά με τη συγκεκριμένη συνεδρία σας).

4.2 Συμμετοχικά Εργαστήρια

Είναι επίσης δυνατή η διοργάνωση συμμετοχικών εργαστηρίων. Για να κινητοποιήσουν, να συνδιαμορφώσουν λύσεις, να εμπλέξουν και να ενδυναμώσουν διάφορους φορείς, τα

Ζωντανά Εργαστήρια θα πρέπει να έχουν μια ιδέα για το πώς να οργανώσουν και να διαχειριστούν ένα συμμετοχικό εργαστήριο.

Ακολουθούν μερικές συμβουλές για το τι πρέπει να σκεφτείτε:

- Εύρεση ισορροπίας μεταξύ πληροφοριακού και πρακτικού μέρους.
- Υποστήριξη στους συμμετέχοντες ώστε να αισθάνονται άνετα, δημιουργώντας ένα φιλικό περιβάλλον.
- Ενθάρρυνση των ανθρώπων να μοιράζονται πληροφορίες, ιδέες, ανησυχίες, γνώσεις.
- Υποστήριξη της ενεργητικής μάθησης.
- Βοηθώντας τους ανθρώπους να επικοινωνούν αποτελεσματικά.
- Διαχείριση της δυναμικής της ομάδας.
- Διατήρηση του εργαστηρίου σε πρακτικό και σχετικό επίπεδο.
- Πρόσκληση στους συμμετέχοντες να αναλάβουν την ευθύνη για τη διαδικασία μάθησης και ανταλλαγής εμπειριών.

Οι συντονιστές των συμμετοχικών εργαστηρίων διασφαλίζουν ότι όλοι έχουν ίσες ευκαιρίες συμμετοχής. Μέσω της ενεργητικής ακρόασης και των καλών ερωτήσεων, θα πρέπει να καταδεικνύουν ότι η συμβολή του καθενός είναι πολύτιμη. Οι διαμεσολαβητές βοηθούν τους συμμετέχοντες να αναπτύξουν επικοινωνιακές δεξιότητες προωθώντας συζητήσεις και ανταλλαγές απόψεων. Είναι σημαντικό να σκέφτεστε με όρους "πριν-κατά τη διάρκεια-μετά" όταν οργανώνετε ένα εργαστήριο.

Οι ερωτήσεις που πρέπει να θέσετε στον εαυτό σας είναι οι εξής:

- Ποιος είναι ο κύριος στόχος του εργαστηρίου (επιλέξτε σχετικά εργαλεία);
- Ποιοι θα συμμετέχουν; Πόσα άτομα θα συμμετάσχουν; Ποιες ομάδες ενδιαφερομένων πρέπει να συμμετέχουν;
- Πού θα πραγματοποιηθεί το εργαστήριο;
- Πόσος χρόνος θα χρειαστεί;
- Πόσοι διαμεσολαβητές χρειάζονται; Ποιοι είναι οι ρόλοι τους;
- Ποιος άλλος θα μπορούσε να συμμετάσχει, να συνδιοργανώσει, να διευκολύνει;
- Ποιες μέθοδοι και εργαλεία θα χρησιμοποιηθούν για τις συμμετοχικές δραστηριότητες;
- Πόσο θα κοστίσει και πώς θα πληρωθεί;
- Ποιο θα είναι το πρόγραμμα; Πώς θα ξεκινήσει; Πώς θα πρέπει να γνωστοποιηθεί στους συμμετέχοντες;
- Ποιοι είναι οι καλύτεροι δίαυλοι επικοινωνίας σύμφωνα με το κοινό;
- Ποιες γλώσσες θα χρησιμοποιηθούν;
- Πώς και από ποιον θα γίνει η διαχείριση της διοικητικής υποστήριξης; Χρειάζεται επιπλέον προσωπικό υποστήριξης;
- Τι πρέπει να αποσταλεί στους συμμετέχοντες πριν από το εργαστήριο; Μετά το εργαστήριο;
- Ποιο υλικό (οπτικό, ηχητικό κ.λπ.) θα χρειαστεί κατά τη διάρκεια του εργαστηρίου;
- Ποιος είναι ο τεχνικός εξοπλισμός που απαιτείται;

- Ποια θα μπορούσαν να είναι τα αποτελέσματα του εργαστηρίου (γραφτό κείμενο, αναρτήσεις, ήχος, βίντεο κ.λπ.); Ποιος θα είναι υπεύθυνος για αυτά τα αποτελέσματα, πώς θα επικοινωνηθούν και με ποιον;
- Ποια θα είναι η συνέχεια μετά το εργαστήριο;

Λαμβάνοντας υπόψη όλες αυτές τις πτυχές, η λειτουργία των Ζωντανών Εργαστηρίων του INCLUDED θα είναι διασκεδαστική και γόνιμη για όλους τους συμμετέχοντες. Τέλος, η απασχόληση χωρίς αποκλεισμούς στην τοπική/περιφερειακή σας κοινότητα θα επωφεληθεί από τις κοινές σας προσπάθειες.

5. Ζωντανά Εργαστήρια για την Κοινωνική Ένταξη

Τα ακόλουθα παραδείγματα θα πρέπει να δώσουν τις απαραίτητες πληροφορίες για το πώς μπορούν να λειτουργήσουν τα Ζωντανά Εργαστήρια στον τομέα της κοινωνικής ένταξης και της επιχειρηματικότητας χωρίς αποκλεισμούς, ιδίως στο πλαίσιο ευρωπαϊκών έργων.

5.1 SYNCLUSIVE

Το SYNCLUSIVE είναι ένα έργο έρευνας και καινοτομίας που δοκιμάζει και μελετά μια καινοτόμο, ολοκληρωμένη και διεπιστημονική συστημική προσέγγιση για την τόνωση της ένταξης ευάλωτων ομάδων στην αγορά εργασίας. Το έργο υλοποιείται από δεκαέξι ερευνητικούς, ακαδημαϊκούς και ενδιαφερόμενους οργανισμούς και ΜΜΕ σε ολόκληρη την Ευρώπη. Χρησιμοποιεί τα Ζωντανά Εργαστήρια ως κεντρική ερευνητική προσέγγιση.

Τέσσερα Ζωντανά Εργαστήρια έχουν υλοποιηθεί:

Amersfoort - Ολλανδία

Η περιοχή της αγοράς εργασίας Amersfoort έχει υψηλό, αλλά σταθερό, αριθμό ανέργων. Ταυτόχρονα, πολλοί εργοδότες στην περιοχή Amersfoort δυσκολεύονται όλο και περισσότερο να βρουν ικανό προσωπικό.

Οι κύριες ευάλωτες ομάδες που συμμετέχουν στο Ζωντανό Εργαστήριο είναι νέοι άνεργοι πάνω από ένα έτος, με μικρή ή καθόλου εργασιακή εμπειρία, συχνά με μεταναστευτικό υπόβαθρο, αναπηρία ή χρόνια υγεία.

Το Ζωντανό Εργαστήριο σχεδιάζεται και υλοποιείται από τον TNO, τον Δήμο Amersfoort και το Πανεπιστήμιο Tilburg.

Co-funded by
the European Union

Σόφια - Βουλγαρία

Οι γυναίκες ηλικίας 55 ετών και άνω αντιμετωπίζουν διάφορες προκλήσεις όσον αφορά την πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας. Οι γυναίκες αυτές έχουν, μεταξύ άλλων, χαμηλό επίπεδο ψηφιακών δεξιοτήτων (29% έναντι 58% της ΕΕ, DESI 2020) και τα χαμηλότερα ποσοστά συμμετοχής στην εκπαίδευση ενηλίκων στην ΕΕ (2% έναντι 11% της ΕΕ, έρευνα εργατικού δυναμικού της ΕΕ).

Οι γυναίκες 55+ είναι η κύρια ευάλωτη ομάδα που πρέπει να συμμετάσχει στο Ζωντανό Εργαστήριο της Σόφιας.

Το Ζωντανό Εργαστήριο σχεδιάζεται και υλοποιείται από την Sofia Development Association και το ARC Fund.

Kokkola - Φινλανδία

Η ένταξη περισσότερων ατόμων χαμηλής ειδίκευσης στο εργατικό δυναμικό είναι σημαντική για τη διασφάλιση βιώσιμης οικονομικής ευημερίας σε μια γηράσκουσα και στενή αγορά εργασίας. Το ποσοστό των ατόμων με μακροχρόνια ανεργία έχει αυξηθεί και παραμένει υψηλό (Statistics Finland, 2019- OECD 2020), αλλά ένα σημαντικό μέρος αυτής της ομάδας θα ήθελε να επιστρέψει στην εργασία και είναι σε θέση να το πράξει.

Οι κύριες ευάλωτες ομάδες που συμμετέχουν στο Ζωντανό Εργαστήριο είναι οι μακροχρόνια άνεργοι (πάνω από ένα έτος) ή άτομα με επαναλαμβανόμενες περιόδους ανεργίας.

Το Ζωντανό Εργαστήριο σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε από την FIOH και την πόλη Kokkola.

Πορτογαλία

Πολλοί νέοι εμποδίζονται να βρουν βιώσιμη εργασία λόγω έλλειψης πρόσβασης σε κατάλληλες πληροφορίες, συμβουλές, διασυνδέσεις, υποστήριξη ή λόγω διακρίσεων. Ο αριθμός των άνεργων νέων είναι υψηλός (18-24 ετών: 13%). Οι νέοι από μειονεκτούντα περιβάλλοντα και συγκεκριμένες εθνικές μειονότητες είναι δυσανάλογα πιθανό να είναι άνεργοι.

Το Ζωντανό Εργαστήριο θα επικεντρωθεί σε άνεργους νέους (κάτω των 30 ετών) οι οποίοι αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην είσοδο στην αγορά εργασίας και οι οποίοι δεν διαθέτουν τεχνικές και συμπεριφορικές ικανότητες για να είναι απασχολήσιμοι.

Το Ζωντανό Εργαστήριο σχεδιάζεται και υλοποιείται από τις ISCTE, REDO, PACT, IEFPP, TermCerto και LAO.

Πηγή: <https://synclusiveproject.eu> (4.3.2024)

5.2 P-Will

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/ων και δεν αντανακλούν κατ' ανάγκη τις απόψεις και τις γνώμες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της OeAD-GmbH. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χορηγούσα αρχή μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι γι' αυτές.

Ο κύριος στόχος του εργαστηρίου Platform Work Inclusion Living Lab (P-WILL) είναι η δημιουργία ενός πανευρωπαϊκού διεπιστημονικού και διεπιστημονικού πολυμερούς δικτύου, το οποίο θα περιλαμβάνει φορείς χάραξης πολιτικής, ηγέτες της βιομηχανίας, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, σχεδιαστές, ερευνητές και τις κύριες πρωτοβουλίες που λαμβάνουν χώρα σε διεθνές επίπεδο, ώστε να προωθηθεί η ανάπτυξη εναλλακτικών σεναρίων στο πλαίσιο της εργασίας πλατφόρμας.

Η P-WILL προωθεί τη διατομεακή οπτική του φύλου και την ενσωμάτωση μέσω της αύξησης της ευημερίας, της οικονομικής δικαιοσύνης και των δικαιωμάτων για τις παραδοσιακά αποκλεισμένες συλλογικότητες (TEC), ενώ παράλληλα ευθυγραμμίζει την PE με τον πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων της ΕΕ και τους SDGs.

Οι στόχοι της P-WILL είναι:

- Να συζητήσει και να ασκήσει κριτική στα τρέχοντα στοιχεία της συζήτησης για την εργασία σε πλατφόρμες, ενσωματώνοντας μια διατομεακή φεμινιστική προσέγγιση και προτείνοντας έναν πιο πλούσιο και περιεκτικό ορισμό του φαινομένου.
- Να ευνοηθεί μια διεπιστημονική κοινωνική και τεχνική προσέγγιση της ΠΕ.
- Ανάπτυξη βαθύτερης κατανόησης του αντίκτυπου της επέκτασης της ΠΕ που συνδέεται με το COVID-19 στις παραδοσιακά αποκλεισμένες συλλογικότητες.
- Προώθηση διεπιστημονικών αποτελεσμάτων βασισμένων σε αποδείξεις με προσανατολισμό στη δράση PE, που θα καλύπτουν το χάσμα μεταξύ κοινωνίας, επιστήμης, βιομηχανίας και χάραξης πολιτικής μέσω της συνδημιουργίας νέων, εκ των κάτω προς τα πάνω ιδεών για την αμφισβήτηση και τη βελτίωση των συστάσεων των θεσμικών οργάνων χάραξης πολιτικής, των εναλλακτικών μοντέλων σχεδιασμού πλατφορμών και των τεχνικών κατευθυντήριων γραμμών σχεδιασμού.
- Δημιουργία βάσεων για την περαιτέρω ανάπτυξη της έρευνας με γνώμονα τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και τους ΣΒΑ, ενισχύοντας τις ευρωπαϊκές ικανότητες έρευνας και καινοτομίας.

Η P-WILL είναι οργανωμένη γύρω από πέντε **Ομάδες Εργασίας**:

- ΟΕ1 Διερεύνηση του ολιστικού πλαισίου της πλατφόρμας χωρίς αποκλεισμούς
- ΟΕ2 Μοντέλα οργάνωσης και εργασίας πλατφόρμας
- ΟΕ3 Ψηφιακές τεχνολογίες και μοντέλα δεδομένων
- ΟΕ4 Κινητοποίηση, ρύθμιση και στρατηγικές πολιτικής
- ΟΕ5 Αποτελέσματα διεπιστημονικότητας και αξιολόγηση αντικτύπου

Πηγή: <https://pwill.eu> (4.3.2024)

6. Πρότυπα για τα Ζωντανά Εργαστήρια του INCLUDED

Πιθανές ερωτήσεις που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στα Ζωντανά Εργαστήρια του INCLUDED

Ποια είναι η πραγματική κατάσταση όσον αφορά την απασχόληση χωρίς αποκλεισμούς στον οργανισμό σας;

Ποιες αλλαγές μπορούν να γίνουν προς την κατεύθυνση στρατηγικών πρόσληψης χωρίς αποκλεισμούς; Πώς θα μπορούσαν τα ιδρύματα GLAM να προωθήσουν μια κουλτούρα ένταξης και σεβασμού των ατόμων με αναπηρία;

Πώς μπορούν οι οργανισμοί που υποστηρίζουν τα άτομα με αναπηρία να συνεργαστούν με τα ιδρύματα GLAM για να δημιουργήσουν διαδικασίες απασχόλησης χωρίς αποκλεισμούς; Ποιος είναι ο ρόλος που μπορούν να διαδραματίσουν οι υπηρεσίες απασχόλησης σε αυτή την προσπάθεια;

Ποιες βασικές αλλαγές πολιτικής πιστεύετε ότι είναι αναγκαίες σε τοπικό ή εθνικό επίπεδο για την προώθηση της απασχόλησης χωρίς αποκλεισμούς στον τομέα της GLAM; Πώς μπορούν οι οργανισμοί που υποστηρίζουν τα άτομα με αναπηρία σε συνεργασία με τα ιδρύματα GLAM να υποστηρίξουν αυτές τις αλλαγές;

Ποια είναι τα οργανωτικά ή νομικά εμπόδια που επηρεάζουν την απασχόληση χωρίς αποκλεισμούς στον τομέα GLAM;

Δημιουργία ιδεών στα Ζωντανά Εργαστήρια του INCLUDED

Για αυτές τις ασκήσεις παρακαλούμε να έχετε κατά νου τα παρακάτω:

- Η ποσότητα είναι πιο σημαντική από την ποιότητα:
Προσπαθήστε να δημιουργήσετε όσο το δυνατόν περισσότερες ιδέες. Αυτό σημαίνει ότι δεν πρέπει να σταματήσετε πολύ νωρίς.
- Χρόνος και πίεση:
Πολλές καλές ιδέες προκύπτουν από την περαιτέρω ανάπτυξη ιδεών που κανονικά θα είχαν απορριφθεί αν εξετάζονταν προσεκτικότερα.
- Υπάρχει ένας κανόνας:
Όχι κριτική, όχι σχόλια (για τις ιδέες των άλλων μελών της ομάδας). Η ομάδα, αλλά και ο συντονιστής θα πρέπει να τηρούν αυστηρά αυτόν τον κανόνα!

Μέθοδοι παραγωγής ιδεών

- **Photo Impulse:**

Για να αναπτύξετε τη δημιουργικότητα μέσω των συνειρμών, για να βρείτε νέες ιδέες μέσω εικόνων αντί για λέξεις.

Προετοιμασία: Κάμερα

Διάρκεια: 20 – 30'.

Εφαρμογή:

- Τα μέλη βγάζουν φωτογραφίες με τη φωτογραφική μηχανή μέσα στους οργανισμούς τους σχετικά με το επιλεγμένο θέμα (που σχετίζεται με την ερώτηση).
- Οι εικόνες παρουσιάζονται στην ομάδα.

Προσπαθήστε να βρείτε σχέσεις μεταξύ της ερώτησης και των εικόνων. Ο καθένας λέει ό,τι σκέφτεται.

- **Mentimeter:**

Διαφορετικές πιθανές ρυθμίσεις για τη συλλογή δηλώσεων/ιδεών σε ομαδικές συνεδρίες, όπως σύννεφα λέξεων, αξιολογήσεις και πολλά άλλα. Τα αποτελέσματα εμφανίζονται απευθείας στην οθόνη και μπορούν να συζητηθούν περαιτέρω στη συνεδρία του Ζωντανού Εργαστηρίου.

- **Brain Writing (μέθοδος 6-3-5)**

Στόχοι: (παρόμοιο με το Brainstorming)

Όλοι οι συμμετέχοντες ενσωματώνονται στη διαδικασία με εναλλαγή στη δημιουργική φάση.

Προετοιμασία και υλοποίηση: Κάθε μέλος της ομάδας παίρνει ένα φύλλο χαρτιού ίσου μεγέθους. Στη συνέχεια, το χαρτί χωρίζεται σε τρεις στήλες (κάθετα) και έξι γραμμές (οριζόντια). Το πρόβλημα ορίζεται από κοινού

Co-funded by
the European Union

4 - 3 - 5 Methode Problemstellung:				
Nr.	Name	Idee 1	Idee 2	Idee 3
1				
2				
3				
4				
5				
6				

Διάρκεια: 3' ανά σειρά συμμετέχοντα- συνολικά ~ 20'.

Εφαρμογή:

Δημιουργική φάση:

- Κάθε άτομο γράφει ξεχωριστά μία ιδέα ανά κουτί στην πρώτη σειρά.
- Το φύλλο παραδίδεται (δεξιόστροφα).
- Ο διπλανός συμμετέχοντας διαβάζει τις ιδέες του ή των προκατόχων του και καταγράφει τις δικές του ιδέες, οι οποίες βασίζονται στις ιδέες που έχουν ήδη καταγραφεί, στην επόμενη σειρά.
- Τα φύλλα παραδίδονται μέχρι ο καθένας να έχει και πάλι το δικό του φύλλο.
Σημείωση: επαναλαμβάνεται πέντε φορές σε 6-3-5.
6 άτομα έχουν δώσει 3 ιδέες 5 φορές
- Διατηρήστε μια χαλαρή ατμόσφαιρα.
- Καμία συζήτηση ή κριτική δεν επιτρέπεται κατά τη φάση της συγγραφής!
- Ζητείται αφθονία ιδεών

Φάση επιλογής:

- Τώρα έχουμε συνολικά 108 προτάσεις
Οι ιδέες και οι προτεινόμενες λύσεις συνδυάζονται τώρα σε θεματικές ενότητες και ελέγχονται ως προς τη χρησιμότητα και την εφαρμοσιμότητα.

Παραλλαγή εφαρμογής:

- Συγκεντρώστε ομάδες τεσσάρων έως επτά ατόμων
- Κάθε μέλος παίρνει τρία φύλλα χαρτιού
- Κάθε μέλος γράφει τη δική του ιδέα στην κορυφή κάθε φύλλου
- Δώστε τα φύλλα στον συμμετέχοντα που βρίσκεται στα δεξιά σας

Co-funded by
the European Union

- Κάθε μέλος διαβάζει τις ιδέες του προκατόχου του και γράφει μια ιδέα παρακάτω, η οποία βασίζεται στην ήδη αναφερθείσα ιδέα.
- Τα τρία φύλλα παραδίδονται μέχρι ο καθένας να έχει και πάλι τα αρχικά του φύλλα.

Co-funded by
the European Union

Πόροι

Ευρωπαϊκό Δίκτυο Ζωντανών Εργαστηρίων. <https://enoll.org> (4.3.2024)

Foelstad, A. (2008). Προς ένα ζωντανό εργαστήριο για την ανάπτυξη διαδικτυακών κοινοτικών υπηρεσιών. The Electronic Journal for Virtual Organizations and Networks. Vol. 10.

Healthcarelivinglab.cat (2022). Η προσέγγιση του Ζωντανού Εργαστηρίου: Ένας οδηγός για την ανοικτή καινοτομία. [Παρουσίαση PowerPoint \(healthcarelivinglab.cat\)](#) (4.3.2024)

Pentzold, C., Rothe, I. και Bischof, A. (2023). Ζωντανά εργαστήρια ως τρίτοι χώροι: συμμετοχή χαμηλού ορίου, ενδυναμωτική φιλοξενία και η κοινωνική υποδομή της συνεχούς παρουσίας JCOM 22(03), N02. <https://doi.org/10.22323/2.22030802>.